

Յ Ա Ռ Ա Ջ Ա Բ Ա Ն

Ներկայ հատորը գինն է Հայ Մշակույթին և Հայ Արուեստին հանդէպ անսահման այն խանդավառութիւն, զոր վաղ պատանութենէն մինչև այսօր, Նորին Ս. Օծուծին Տ. Տ. Վազգէն Ա. Ա՛մենայն Հայոց Կաթողիկոսը ունեցած է, բանիւ և գործով:

Նման հին իշխաններուն և բարձրաստիճան եկեղեցականներուն, որոնք Ռօպինի կամ Պիծակի նման նկարիչներու ձեռքով ծաղկել կու տային իրենց Աստուածաշունչը կամ Մաշտոցը, գեղեցիկ գիրքին նոյն սէրն է որ, հայկական աւանդութիւն դարձած, մղեց Նորին Սրբութիւնը «Լուսամասեան»ի զապափարին, որ է ներկայացնել Աստուածաշունչը թարմ վրձինի մը զոյներով և բանաստեղծական շունչի մը շերտ հաղորդականութեամբ:

Բարձր ճաշակի ապահով իր դատողութիւնը և գրական մեր իրակտուութեան խոր ծանօթութիւնը թելադրեցին Նորին Սրբութեան ընտրութիւնը նկարիչին և բանաստեղծին, յանձին Այպէրթ Եարալեանի և Եղիվարդի:

Ա. Եարալեանի ամէն մէկ նկարը կը պատկերացնէ դէպք մը կամ դէմք մը, ներշնչուած տողէ մը, զոր Վեպփաա Հայրապետը քաղած է Աստուածաշունչէն: Թիւով յիսուն այս բնաբաններուն շարքը կը տանի ընթերցողը արաբ, չազարթութենէն մինչև Հայաստան աշխարհի լուսաւորումը, Հին և Նոր Ուխտի պատմութիւններու, մարգարէութիւններու և յայտնութիւններու լուսաւոր ճամբով, վերագծելով մեր աչքին առջև մարդու փրկադրժութեան պատմութիւնը, երկնային աստղաշարի մը գեղեցիկութեամբ:

Հին մատաններու պատկառելի ճոխութեան կը հասնի այս հատորը, նկարներուն դիմաց, իւրաքանչիւր գլուխին առաջին էջը զարդարող թռչնազիրին փայլուն տպաւորութեամբ:

«Մագդաղինէն Մեղրամով»ի, «Սարգսկանը»ի և «Հեթանոսաց Առաքելալը»ի հեղինակ՝ բանաստեղծ Եղիվարդը, յիսուն պատմութիւններով, որոնք այս հատորի գրական էջերը կը կազմեն, Ս. Գիրքը պատմելու իր ծանօթ արուեստը կը հասցնէ իր զապափանկէտին: Իրեն ցատուկ ոճով, որ զիտէ մարդարէները և առաքելները վերականգնացնել մարդկային իրենց փափախուն ներկայութեան մէջ և Աւետարանի դիմազիծերուն վրայ՝ շուրջնել առաւելածային նաւուածքին խռովքը, հատորիս հեղինակը կը տանի մեզ Աստուծոյ առաւելածային մարդեւրու մտերմութեան ճամբով: Հին Ուխտի իմաստութիւնը և Նոր Ուխտի պատգաւը կը խափն մեղի դարձնել տարօրինակ այժմէականութեամբ մը, զոր Եղիվարդը միայն պիտի կտրենար վերբերել Սրբազան Մատեանէն, յաւերժական այն աղբիւրէն՝ ուր ամէն դարու մարդ հաւատաքի իր ծարաւին յագեցումը կը գտնէ:

Ամենայն Հայոց Հայրապետը կը դնէ «Լուսամասեան»ը հայ ընթերցողի ձեռքերուն մէջ, Աւետարանի Սերմնացանին լայն շարժումով. և մենք կ'աղօթենք որ անկէ ծորող լոյսի սերմերը վերածաղկին հայ հողիի դաշտին մէջ, բերելով զբնիկ միոյ երեսուն, ընդ միոյ վաթսուն և ընդ միոյ հարիւր:

ՇԱՀԷ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ